

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-2355220
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

02 Aralık 2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/40619-20 GK 92
7/43709 GK 134
7/48295 GK 11
7/49044 GK 12
7/49066 GK 12
7/49154 GK 12
7/49211 GK 12
7/49319 GK 12
7/49735 GK 12

7/52411-15
7/52417-24 } GK 21

7/52522-23
7/52528-29 } GK 23

7/52613-16
7/52618-20 } GK 24

Murat KURUM
Bakan

-Liste (8 Adet, 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (139 Adet, 251 Sayfa)

7/49894 GK 12
7/51219-20 }
7/51441 } GK 13
7/51443 }
7/51619 }
7/51621-22 }
7/52100-01 } GK 17
7/52103-04 }
7/52217 } GK 18
7/52222 }

7/52704-08 }
7/52710-14 } GK 25
7/52717-18 }
7/52954 }
7/52956-63 }
7/53081 } GK 27
7/53084 }
7/53086-89 }
7/53091-92 }

7/53285-92 }
7/53294-95 } GK 30
7/53297-98 }
7/53446-49 }
7/53451-52 }
7/53455-58 }
7/53460-61 }
7/53590-91 GK 32
7/53692 }
7/53696-98 } GK 34
7/53700-03 }
7/53705-06 }

7/53787 GK 35
7/53882-86 }
7/53888-90 } GK 38
7/53892 }
7/54020 GK 40
7/54107-09
7/54117
7/54119-25
7/54309-10
7/54317
7/54440

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/54121 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Taş ocakları; işletmeye açılmalarında ve işletilmeleri sırasında çevreye, ormanlara, bioçeşitliliğe, ekosisteme, su varlıklarına, yöre halkının ve işletmede çalışan işçilerin sağlığına telafisi imkansız zararlar vermektedir. Taş ocaklarında yapılan patlatmalar doğal dengeyi, su yollarını ve çatlak-mağara sistemini bozmakta, yerleşim alanlarında deprem etkisi yaratmaktadır. Değişen su yolları nedeniyle tarım alanları zarar gören çiftçiler hak kayıpları yaşamaktadır. Taş çıkarma esnasında oluşan toz emisyonları hem çalışan işçi hem de bölgede yaşayan insanlar için toksikolojik etkilere sahiptir. Farklı toz türlerine maruz kalmak kansere, tahriş ve astım gibi alerjik reaksiyonlara neden olmaktadır. Taş ocaklarının neden olduğu tozu engellemek için filtreler ya çok az kullanılmakta ya da hiç kullanılmamaktadır. Açığa çıkan toz nedeniyle bitkilerin verimleri ve ürünlerin kalitesi de düşmektedir. Taş ocağı işleten şirketlerin çıkarları ile halkının Anayasa ve yasalarla düzenlenen sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı elinden alınmaktadır. İşletmelerin neden olduğu ekolojik tahribatlara ve yaşam alanlarının gaspına karşı, yöre halkı ve demokratik kitle örgütleri mücadele vermek zorunda kalmaktadır.

Hatay Samandağ İlçesi Çöğürlü Mahallesinde Gür-Kal İnşaat'a ait olan taş ocağı yıllardır faaliyette bulunmaktadır. İşletmenin büyüklüğünün her yıl arttığı, bölgeye verdiği tahribatların önüne geçilemediği, toz nedeniyle birçok ailenin geçim kaynağı olan can eriğinin veriminin ve kalitesinin düştüğü, çocukların sokaklarda oynayamadığı, ciddi sağlık sorunları baş gösterdiği ve tesisin yaptığı patlatma ve yönetmeliklere aykırı uyguladığı elektrik telleri nedeniyle yıllar içerisinde 2 kişinin öldüğü iddiaları ile yöre halkı birçok kez mülki idare amirleri ve şirket temsilcileri ile görüşmeler yapmışlar ama hiçbir sonuç alamamışlardır. Şirket yetkilileri tesisin ÇED raporu olduğunu da söylemiştir. Yöre halkının, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne verdiği şikayet dilekçesine, "İl Müdürlüğümüz personelleri tarafından yerinde yapılan denetim ve incelemede, taş ocağına ait II. Grup a grubu işletme ruhsatı (Kalsit, Dolomit, Kalker, Granit, Andezit, Bazalt gibi kayalardan Agregat, mıcır veya öğütülerek kullanılacak kayalar için verilmektedir) ve bu gruptan işletme izni alındığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı'nın olduğu, tesisin faaliyeti nedeniyle herhangi bir tozlanmanın olmadığı, giriş yollarının asfalt/beton/ stabilize olduğu, tozlanmanın olmadığı ve çevre mevzuatı açısından herhangi olumsuzluk tespit edilmediği cevabı 22-09-2021 tarihinde verilmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde (ÇED) 25 hektar ve üzeri çalışma alanında (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletme ve cevher hazırlama tesislerinin ÇED raporu alması gerekmektedir. İşletmenin gerekli denetimlerinin usulüne uygun yapılmaması, çevre ve insan sağlığı için ortaya çıkan tahribatları korkunç boyutlara ulaştırmıştır. Kamuoyunda, yıllar içerisinde büyüyen işletmenin bütün olarak değerlendirme dışı tutulmasının, Devlet kurumlarının işletmeden yana tutum alınmakta olduğu görüşünü de oluşturmuştur. Samandağ Çöğürlü Mahallesi'nde faaliyet gösteren taş ocağı için acil gerekli denetimler yapılmalı, çevreye ve insan sağlığına verdiği zararlar için acil önlemler alınmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Hatay Samandağ İlçesi Çöğürlü Mahallesinde faaliyet gösteren taş ocağının çevresel etkileri konusu Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
- 2- Söz konusu taş ocağının denetimi yapılmakta mıdır? En son hangi tarihte denetimi yapılmıştır? Yöre halkının paylaştığı videolarda tesisin tozları ve kamyonların gürültüsü açıkça ortadadır. Halkın iddia ettiği olumsuzluklara karşın taş ocağı hakkında bulgu olmamasının gerekçesi nedir?
- 3- Yıllar içerisinde kapasitesini sürekli arttıran taş ocağının ÇED gerekli değildir kararının gerekçesi nedir? Taş ocağının büyüklüğü dikkate alındığında ÇED kararının tekrar değerlendirilmesi gerektiğini düşünmüyor musunuz?
- 4- Taş ocağının bölgede ürün kayıplarına yol açtığı iddiaları konusunda Tarım ve Orman Bakanlığı ile işbirliğiniz var mıdır?
- 5- Bölge halkının iddia ettiği taş ocağı kapasitesinin sürekli arttırıldığı iddiaları hakkında Bakanlığınız açıklama yapacak mıdır? Taş ocağı faaliyete başladığı tarihten itibaren kaç kez kapasite artışına gitmiştir?
- 6- Söz konusu taş ocağından çıkan atıkların ve tozun çevreye, insan sağlığına verdiği zararların önlenmesi için Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? Mahalle halkının mağduriyetleri nasıl giderilecektir?

CEVAPLAR

Proje Tanıtım Dosyası ve eklerinde belirtilen hususlar ile 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmeliklerin ilgili hükümlerine uyulması ve diğer mer'i mevzuat çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlardan öngörülen gerekli izin, onay ve görüşlerin alınması, ekolojik dengenin bozulmamasına, çevrenin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik tedbirlere riayet edilmesi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliğinin 18. Maddesi gereğince projede yapılacak Yönetmeliğe tabi değişikliklerin iletilmesi gerektiği ilgili firmaya bildirilmektedir. Tüm bu faaliyetler için ÇED aşamasında, ilgili kurum ve kuruluşların da görüşü alınarak, olası riskler ve senaryolar ortaya konulmakta olup mevzuatımızca alınması gereken önlemler ve tedbirlerin uygulanacağına dair faaliyeti gerçekleştirecek olan firmadan taahhütler alınmaktadır.

Her bir taahhüt ihlali için ayrı ayrı yasal işlem uygulanmaktadır. İlgili kurum ve kuruluşların da görüşü alınarak, ÇED/Proje Tanıtım Dosyasında proje bölgesindeki flora ve fauna durumu değerlendirilir, ekosistem açısından projenin uygun olması durumunda ilgili firmaya ÇED yada ÇED Gerekli Değildir Kararı Bakanlığımız/Müdürlüğümüz tarafından verilir. Ayrıca ÇED/Proje Tanıtım Dosyasında belirtilen taahhütlere uymayanlar hakkında, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna bağlı yönetmelikler çerçevesinde gerekli yasal işlemler uygulanmaktadır.

2021 yılında, Hatay Sinerji Danışmanlık Çevre ve Proje Müh. Tic. Ltd. Şti. tarafından hazırlanan ve onaylanan Proje Tanıtım Dosyasında Gürkal İnşaat Mühendislik Müt. Taş. Haf. Mad. Tur. Pet. Ürn. San. Tic. Ltd. Şti, tarafından Hatay İli Samandağ İlçesi Çöğürlü Mahallesi'nde bulunan İR: 20051675 Ruhsat Numaralı saha üzerinde II –a Grubu Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi, Hazır Beton Tesisi faaliyeti için en son kapasitenin 9,87 hektarlık alanda 237.500 ton/yıl'a çıkarılmasından dolayı tesis için Hatay Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 09.02.2012 tarihinde ÇED Gerekli Değildir Kararı verilmiştir.

2021 yılında, Hatay Sinerji Danışmanlık Çevre ve Proje Müh. Tic. Ltd. Şti. tarafından hazırlanan ve onaylanan Proje Tanıtım Dosyasında; "ÇED alanından Samandağ-Antakya yoluna kadar toplam 3.788 metre mesafe bulunmaktadır. Bu yolun büyük bir kısmı asfalt olup 1200 metre olan kısmı Çöğürlü Mahallesi, 900 metre olan kısmı Tansu Çiller Mahallesi içerisinde geçmektedir. Mevcut durumda kullanılan nakliye yolu sulanmakta olup proje kapsamında yine kullanılacak yolun düzenli olarak sulanacağı ve mahalle yollarının beton asfalt ile kaplanacağını proje sahibi taahhüt edilmektedir. Kullanılacak yollarda tozumanın önlenmesi için alınacak önlemler kapsamında mahalle yolları beton asfalt ile kaplanacak ve yollar düzenli olarak sulanacaktır." taahhütleri bulunmaktadır.

Şikâyet konu yol güzergahı sadece firma tarafından değil yöre halkı ve diğer firmalara ait araçlar tarafından da kullanılmaktadır. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED alanına en yakın konut 1250 metre mesafede Çöğürlü Mahallesi'ne bağlı evdir. Tesiste oluşacak/oluşması muhtemel gürültüden olumsuz etkilenmeyeceği değerlendirilmesi yapılmıştır. Firmanın konuya ilişkin çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimi yönetmeliği kapsamında gürültü kontrolü konulu çevre izninden muaf olduğu Hatay Valiliği'nin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) uygunluk yazısında belirtilmiştir.

Madencilik faaliyetlerinin denetimi (ani, planlı, şikâyet vs.) 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna bağlı yönetmelikler çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bahsi geçen taş ocağı gerek ani denetimler, gerek şikâyetlere istinaden ve gerekse planlı denetim şeklinde 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna bağlı yönetmelikler çerçevesinde, rutin olarak denetlenmektedir. Faaliyetle ilgili denetim sırasında mevzuatlarımıza aykırılık tespiti halinde tutanak tutularak gerekli yasal işlemler (geçici veya tamamen faaliyet durdurma, idari yaptırım) uygulanmaktadır.

Taş ocağında, 2019 yılında Hatay Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından (patlatma paternine uyulmaması) ve 2020 yılı içerisinde Müdürlüğümüz ve diğer kamu kurum kuruluş temsilcileriyle beraber yapılan denetimler sonucunda tutulan tutanaklara istinaden firma tarafından Proje Tanıtım Dosyasında taahhüt edilen basamakların oluşturulmaması gerekçesiyle idari yaptırımlar da uygulanmıştır. Daha önce tespit edilen eksikliklerin giderildiği denetimler esnasında görülmüştür.

Söz konusu taş ocağının denetimi, son olarak 2021 Yılı Birleşik Denetim Programı kapsamında 05.11.2021 tarihinde yapılmış olup denetim sırasında yapılan faaliyetin mevzuata uygun olarak gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.